

Franske prøvemønter præget på danske mønter

I begyndelsen af 1800-tallet blev den danske 1 skilling med årstal 1771, Hede 37¹, i tre tilfælde anvendt som blanket ved prægning af anden mønt, såkaldt overprægning, nemlig ved udmøntningen af 12 skilling 1812, Hede 11, ved nogle prøvemønter til $\frac{1}{3}$ speciedaler u/år, Christian 7, Hede 18, og ved enkelte norske 1 skillinger 1824, NM 60B². Det er, hvad der inden for dansk numismatik de seneste knap 200 år har været kendt af overpræg på 1771-skillingen.

Det var derfor temmelig overraskende, at en møntsamlers for nylig kunne fortælle, at han på Internettet havde set en fransk prøvemønt, 10 centimes 1848, præget på netop en 1 skilling 1771 (fig. 1). Den pågældende mønt var solgt via auktionsfirmaet Stack's auktion d. 18. april 2007, under lot 5327 med beskrivelsen: "*10 Centimes essai by Rogat, 1848. Mazard-1353, Gad-3152. Overstruck on 1771 Denmark 1 skilling, an unusual undertype, aligned at 90° rotation to Rogat's dies. Lustrous chocolate brown, some faint toning and reflectivity. Brilliant Uncirculated. (100-150)*". Hammerslaget blev \$276.

Af Frank Pedersen

1) Hoger Hede, *Danmarks og Norges Mønter 1541.1814.1977*, Dansk Numismatisk For-ening, 3. rev. udg. 1978.

2) Norges Mynter fra 995-1991, Numismatiska Bokförlaget AB, Stockholm 1991

Barrikade i Rue Soufflot 24. Juni 1848, Paris – under den franske revolution.
Maleri af Émile Jean Horace Vernet (1789–1863).

Fig. 1, 2, 3 og 4: Fransk prøve-
mønt 10 centimes 1848, præget
på 1 skilling 1771

Nyheden om denne interessante mønt medførte umiddelbart en intens søgning på Internettet med henblik på om muligt at finde flere tilsvarende overpræg, og overraskende nok lykkedes det forholdsvis hurtigt at finde yderligere fire, hvoraf de tre var præget på 1 skilling 1771 (fig. 2, 3 og 4)³, og den fjerde på en græsk 10 lepta 1831, KM 12 (fig. 5)⁴.

Med udtalt positive forventninger om flere spændende fund fik jeg nu mulighed for at gennemgå Den kgl. Mønt- og Medaillesamlings betydelige samling af franske prøvemønter fra 1848⁵, og blandt disse dukkede endnu et overpræg op, – i dette tilfælde udført på en dansk 2 rigsbankskilling 1818, Hede 36 (fig. 6)⁶.

De fundne overpræg på danske mønter er nærmere beskrevet i tabellen.

Jean Mazard ⁷ katalog nr.	Stempelskærer	Mønten er præget på	Synlige spor af "donor-møntens" præg
1353	E. Rogat	1 skilling 1771, Hede 37	Fig.1. Midt på bagsiden ses dele af skillingsforsidens midterparti og lidt af højre C og 7-tal
1304 var.	Alard	1 skilling 1771, Hede 37	Fig. 2. Midt på forsiden ses dele af skillingsforsidens midterparti
1334	Magniadas	1 skilling 1771, Hede 37	Fig. 3. Midt på forsiden ses dele af skillingsforsidens nedre halvdel
1310	P. Boivin	1 skilling 1771, Hede 37	Fig. 4. Øverst på forsiden ses skillingsbagsidens højre roset og øvre del af 1-tallet
Ej Mazard	Bagsiden er var. 2 i Mazard- kataloget	2 rigsbankskilling 1818, Hede 36	Fig. 6. Nederst på bagsiden ses bogstaverne DALER fra 2-skillingsforsidens "rigsbankdaler"

Fig. 5: Fransk prøvemønt 10 centimes 1848, præget på en græsk 10 lepta 1831

De franske prøvemønter

De franske 10 centimes prøvemønter med årstal 1848 kom til verden som en direkte følge af den franske revolution i 1848 med oprettelsen af den 2. republik og det deraf følgende behov for nye mønter. Der blev i den forbindelse udskrevet en storstilet konkurrence med opfordring til franske kunstnere om at indsende forslag til nye møntmotiver. Det forudsattes i konkurrencebetingelserne, at mønternes forside skulle personificere frihedsbegrebet og at bagsiden skulle indeholde ege- eller laurbærløv. Der konkurreredes i tre afdelinger: Guld-, sølv- og kobbermønter.

I alt 31 kunstnere indsendte hver mindst ét forslag, og da der foruden møntafslagene til brug i forbindelse med selve konkurrencen prægedes et betydeligt ekstra antal, er disse mønter forholdsvis almindelige i dag. Det vides ikke, hvor stor en andel, der er slået som overpræg.

PS. Fremkomsten af denne numismatisk set sjældne dansk-franske relation er et godt eksempel på, hvor hurtigt viden i dag kan formidles via de elektroniske kommunikationsmidler.

3) Tak til møntsamlere, der har bidraget med oplysning om disse mønter.

4) Tak til Torben Juul Hansen for identifikationen af denne "donor-mønt".

5) Tak til personalet ved Den kgl. Mønt- og Medaillesamling for oplysningen om denne samling og tilladelsen til at besigtige den.

6) Den kgl. Mønt- og Medaillesamling købte denne mønt af mønthandler Kirchhoff i 1915-1916 sammen med 17 andre prøvemønter, jf. købsprotokol nr. 1313 (mønterne havde tidligere tilhørt etatsråd Bramsen).

7) Jean Mazard, *Histoire Monétaire et Numismatique Contemporaine 1790-1967, Tome II 1848-1967*.

Fig. 6: Fransk prøvemønt 10 centimes 1848, præget på 2 rigsbankskilling 1818